

VÄYLÄSANASTO: VIHERALUEET

KOMMENTOINTILUONNOS
8.5.2023

Sisällysluettelo

Käsitekaavioluettelo.....	3
Sanaston rakenne ja merkinnät.....	4
Käsitteet, määritelmät ja termit.....	4
Sanaston rakenne.....	4
Termitietueen rakenne.....	4
Käsitekaavioiden tulkinta.....	6
1 Viheralueet ja niiden osat.....	8
2 Viheralueisiin liittyvät rakenteet.....	18
3 Toiminta ja toimenpiteet.....	20
Hakemisto.....	21

Käsitekaavioluettelo

Käsitekaavio 1. Viheralueet.....	10
Käsitekaavio 2. Avoin viheralue.....	12
Käsitekaavio 3. Metsä.....	14
Käsitekaavio 4. Kasvillisuusalueet.....	17

Sanaston rakenne ja merkinnät

Käsitteet, määritelmät ja termit

Sanaston lähtökohtana on ollut luotettavien määritelmien, käsitejärjestelmien, termisuositusten ja termien vastineiden tuottaminen. Siksi sanasto on laadittu systemaattisesti, terminologisten periaatteiden ja menetelmien mukaisesti, jotka on määritelty ISO/TC 37:n (International Organization for Standardization/Technical Committee 37 Language and terminology) laatimissa kansainvälisissä standardeissa.

Terminologiselle sanastotyölle on ominaista käsitekeskeisyys. Siinä missä sanakirjat tarkastelevat sanoja ja niiden merkityksiä, terminologisten sanastojen lähtökohtana ovat käsitteet ja niiden väliset suhteet.

Käsitteet ovat ihmisen mielessään muodostamia ajatusmalleja, jotka vastaavat tiettyjä todellisuuden kohteita, niin sanottuja tarkoituksia. **Tarkoituksilla** on erilaisia ominaisuuksia. Näistä ominaisuuksista muodostettuja ajatusmalleja kutsutaan käsitepiirteiksi. Käsitteen sisältö muodostuu joukosta erilaisia käsitepiirteitä, joista olennaiset ja erottavat kuvataan **määritelmän** avulla. Terminologiset määritelmät on kirjoitettu sellaiseen muotoon, että niiden avulla voidaan tunnistaa kunkin käsitteen paikka käsitejärjestelmässä. **Termit** puolestaan ovat käsitteiden nimityksiä, joiden avulla voidaan lyhyesti viitata käsitteen koko sisältöön.

Sanaston rakenne

Sanasto on ryhmitelty **aiheenmukaisesti** jäsenneltyihin lukuihin, joissa toisiinsa liittyvät käsitteet on pyritty sijoittamaan lähellekään.

Aakkoselliset hakemistot löytyvät sanaston lopusta. Niissä käytetty numerointi viittaa käsitteen numeroon sanastossa. Hakemistoon on poimittu suositettavien ja hylättävien termien lisäksi muita hakusanoja, jotka liittyvät läheisesti tiettyyn käsitteeseen. Muut hakusanat viittaavat siihen käsitteeseen ja sen numeroon, jonka yhteydessä kyseistä termiä käsitellään.

Termitietueen rakenne

Käsitteet on esitetty sekä numeroituina termitietueina että käsitejärjestelmiä kuvaavina kaavioina. Käsitekaaviot ja termitietueet on tarkoitettu toisiaan tukeviksi esitysmuodoiksi. Kaikki sanaston käsitteet eivät ole mukana kaavioissa.

Termitietueessa käsitteelle annetaan ensin **termit**. Jos käsite on määritelty, termien jälkeen seuraa **määritelmä** ja mahdolliset määritelmää täydentävät lisätiedot eli **huomautukset**. Käsitteet on numeroitu juoksevasti. Alla on sanastosta poimittu esimerkkitermitietue ja merkintöjen selitykset:

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
12	käsitteen numero
avoin viheralue	termit; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
<i>viheralue</i> , jonka kasvillisuus on pääasiassa matalaa	määritelmä; alkaa pienellä kirjaimella, ei pistettä lopussa; kursivointi viittaa sanastossa määriteltyyn käsitteeseen
Avoin viheralue voi syntyä luonnostaan tai se voi olla ihmisen perustama. Avoin viheralue voi olla esimerkiksi <i>niitty</i> , <i>pelto</i> , suoalue tai joutomaa.	huomautus; normaali virke, erotettu määritelmästä sisennyksellä; antaa lisätietoa käsitteestä, esimerkkejä, tietoa termien käytöstä yms.
Käsitekaaviot: <i>Viheralueet</i> ja <i>Avoin viheralue</i>	viittaus käsitekaavioihin, joissa käsite esiintyy

Kooste kaikista käsitteiden yhteydessä sanasto-osuudessa käytetyistä merkintätavoista:

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
lihavointi	suomenkieliset termit; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
<i>kursivoitu linkki</i>	(määritelmässä tai huomautuksessa) kursivoitu termi viittaa sanastossa määriteltyyn käsitteeseen; termi toimii sähköisessä versiossa linkkinä
kursivoimaton linkki	(määritelmässä tai huomautuksessa) teksti toimii linkkinä sanaston ulkopuoliseen kohteeseen
<	termi viittaa määriteltyä käsitettä laajempaan käsitteeseen
<Väylävirasto>	(teksti kulmasuluissa käsitteen numeron alla) ala tai toimija, jolle määritelmä on rajattu tai jonka näkökulmasta määritelmä on kirjoitettu
Käsitekaavio:	viittaus yhteen tai useampaan käsitekaavioon, jossa käsite esiintyy; käsitekaavion nimi toimii sähköisessä versiossa linkkinä

Käsitekaavioiden tulkinta

Käsitekaaviot havainnollistavat käsitteiden välisiä suhteita ja auttavat hahmottamaan kokonaisuuksia. Sanastossa esiintyy terminologisia käsitesuhteita, joita on kuvattu UML:n (Unified Modeling Language) mukaisilla merkintätavoilla (ks. ISO 24156-1 Graphic notations for concept modelling in terminology work and its relationship with UML – Part 1: Guidelines for using UML notation in terminology work). Seuraavan sivun kaaviossa on annettu esimerkkejä käsitesuhteiden kuvaamisesta.

Käsitteen merkitseminen kaavioon

- sanasto-osuudesta käsitteen tiedoista on poimittu kaavioon käsitteen numero, ensimmäinen suositettava termi, mahdollinen homonymi numero kaarisuluissa ja määritelmä
- lihavoimaton termi on kaaviossa helpottamassa kaavion tulkintaa, mutta sitä ei ole määritelty sanastossa

Hierarkkinen suhde (kolmioon päättyvä viiva $\rightarrow$)

- vallitsee laajemman yläkäsitteen (*viheralue*) ja sitä suppeamman alakäsitteen (*metsä*) välillä
- alakäsite sisältää kaikki yläkäsitteen piirteet sekä vähintään yhden lisäpiirteen, mutta sitä vastaa suppeampi joukko tarkoitteita kuin yläkäsitettä
- alakäsite voidaan ajatella yläkäsitteen erikoistapaukseksi
- kolmion kärki osoittaa yläkäsitteeseen

Koostumussuhde (vinoneliöön päättyvä viiva $\diamond$)

- alakäsitteet ovat osia yläkäsitteenä olevasta kokonaisuudesta
- yläkäsitteen piirteet eivät sisälly alakäsitteeseen kuten hierarkkisessa käsitejärjestelmässä
- esimerkiksi *viheralue* voi koostua *kasvillisuusalueesta* ja pinnoitetusta alueesta
- vinoneliö kiinnittyy yläkäsitteeseen

Assosiatiivinen suhde (viiva ilman symbolia)

- käsitesuhde, jota ei voida luokitella hierarkkiseksi eikä koostumussuhteeksi (esim. ajalliset, paikalliset, toiminnalliset, välineelliset sekä alkuperään ja syntyyn liittyvät suhteet)
- assosiatiivisen suhteen tyyppi käy yleensä ilmi määritelmän kielellisestä muodosta
- esimerkiksi *viherhoitoalueen* ja *viherinventoinnin* välillä on assosiatiivinen suhde: viherinventointi tarkoittaa viherhoitoalueiden sijainti- ja ominaisuustietojen selvittämistä

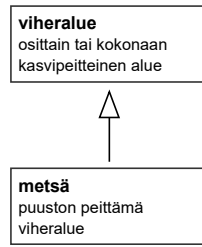
Täydentävä tieto (katkoviiva - - -)

- katkoviivoilla merkitään käsitesuhteet, jotka eivät käy ilmi määritelmien sanamuodoista (esimerkiksi käsitteiden *viheralueen* ja *ekosysteempipalvelun* välinen assosiatiivinen suhde on merkitty katkoviivalla, koska viheralueen ei viitata suoraan ekosysteempipalveluun eikä päinvastoin)
- katkoviivoilla kuvatut käsitesuhteet täydentävät määritelmiä ja tukevat käsitteiden ymmärtämistä
- katkoviivalla voidaan merkitä niin hierarkkinen suhde, koostumussuhde kuin assosiatiivinen suhdekin

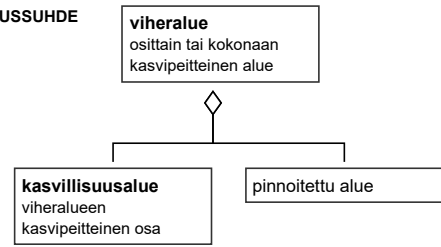
Moniulotteinen käsitejärjestelmä (viiva, jonka yhteyteen on tekstillä merkitty jaotteluperuste)

- yläkäsitteestä päästään erilaisiin alakäsitevalikoimiin eli ulottuvuuksiin käyttämällä eri jaotteluperusteita
- yhteen ulottuvuuteen kuuluvat eli yhden jaotteluperusteen mukaiset (kaaviossa saman jaotteluperusteen alle merkityt) alakäsitteet eivät voi yhdistyä uudeksi käsitteeksi (esimerkiksi *talousmetsä* ei voi olla *virkistysmetsä*)
- eri ulottuvuuksiin kuuluvia eli eri jaotteluperusteiden alla olevia alakäsitteitä voidaan yhdistää uusiksi käsitteiksi (esimerkiksi *lähimetsä* voi olla *virkistysmetsä*)
- jaotteluperusteen nimitys on usein merkitty viivan yhteyteen (esimerkiksi *metsä* on jaettu alakäsitteisiin yhtäältä metsän sijainnin ja toisaalta metsän toiminnallisuuden mukaan)

HIERARKKINENSUHDE

KOOSTUMUSSUHDE

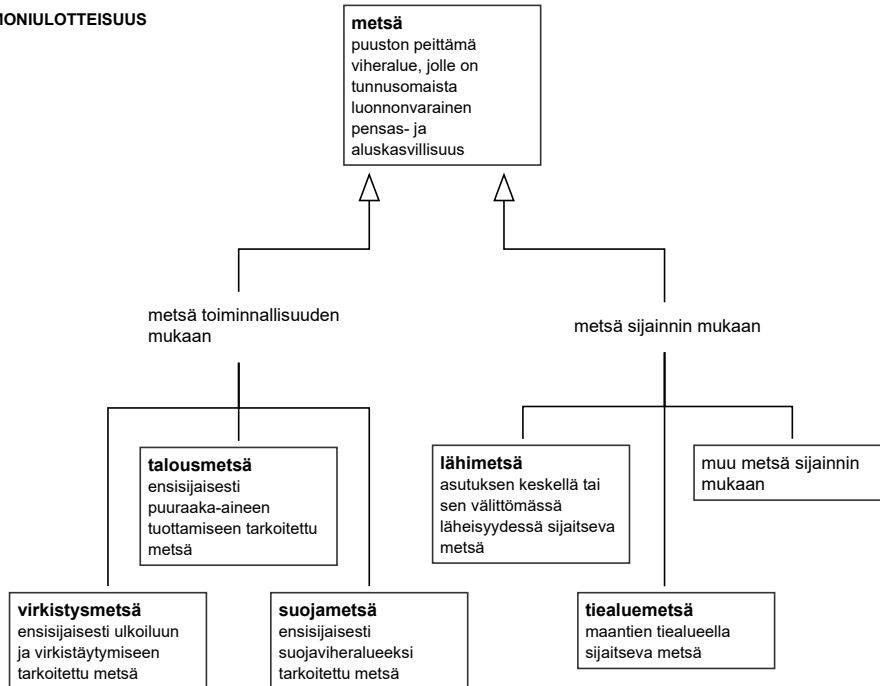
ASSOSIATIIVINEN SUHDE

MÄÄRITELMÄÄ TÄYDENTÄVÄ KÄSITESUHDE

MONIULOTTEISUUS

1 Viheralueet ja niiden osat

1

ekosysteempipalvelu

luonnon ihmiselle tarjoama hyöty

Ekosysteempipalvelut koostuvat ekosysteemin rakenteen ja toiminnan ihmisille tarjoamista hyödyistä, jotka voivat olla aineellisia tai aineettomia. Ekosysteempipalveluita ovat esimerkiksi puhdas vesi tai luonnon virkistyskäyttö.

Käsitekaavio: [Viheralueet](#)

2

viheralue

osittain tai kokonaan kasvipeitteinen alue

Viheralueita ovat esimerkiksi [metsät](#), [pellot](#), [niityt](#), rannat, pihat, puistot ja golfkentät. Viheralueet voivat olla joko julkisessa tai yksityisessä omistuksessa.

Viheralue voi sisältää sekä [kasvillisuusalueita](#) että [pinnoitettuja alueita](#).

Viheralueet lisäävät ihmisten hyvinvointia tarjoamalla erilaisia [ekosysteempipalveluita](#).

Kaavoituksen näkökulmasta yksityiset pihat rajataan yleensä viheralueiden ulkopuolelle.

Käsitekaaviot: [Viheralueet](#) ja [Kasvillisuusalueet](#)

3

luonnonmukainen viheralue

[viheralue](#), joka on suunniteltu muistuttamaan [luonnontilaista aluetta](#)

Luonnonmukaisen viheralueen kasvillisuus koostuu pääasiassa alueen luontaisista lajeista ja lajiston asteittainen muuttuminen hyväksytään alueen oleellisena piirteenä. Luonnonmukaisen viheralueen kunnossapito perustuu luonnon prosessien ohjaamiseen ja hyödyntämiseen.

Luonnonmukainen viheralue voi olla rakentamaton tai [rakennettu viheralue](#). Esimerkiksi [metsä](#), [niitty](#), ranta-alue, kallioalue tai luonnonmukaiseksi rakennettu puisto voi olla luonnonmukainen viheralue.

Käsitekaavio: [Viheralueet](#)

4

rakennettu viheralue

[viheralue](#), jossa on sille suunnitellun käyttötarkoituksen mukaisia rakenteita

Rakennettu viheralue voi olla esimerkiksi puisto, kiinteistön ulkoalue, [liikenneviheralue](#) tai erityiseen toimintaan tarkoitettu viheralue, kuten leikkipaikka tai pelikenttä.

Rakennetulla viheralueella voi olla erilaisia kalusteita, kuten penkkejä tai roska-astioita; varusteita, kuten aitoja tai liikennemerkkejä; ja laitteita, kuten valaisimia tai hulevesijärjestelmään liittyviä laitteita.

Rakennetun viheralueen kasvillisuuden lajistoa ja muita ominaisuuksia ohjataan alueen suunnittelulla, rakentamisella ja kunnossapidolla.

Käsitekaavio: [Viheralueet](#)

5

luonnontilainen alue

[viheralue](#), jonka kehitykseen ihminen on vaikuttanut vain vähän

Luonnontilaisen alueen maaperä, lajisto ja vedenkierto ovat kehittyneet ilman ihmisen suunnitelmallista vaikutusta.

Käsitekaavio: [Viheralueet](#)

6

liikenneviheralue

liikenneväyläalueella sijaitseva [viheralue](#)

Liikenneviheralue voi olla [rakennettu viheralue](#), mutta se voi olla myös rakentamaton. Liikenneviheralueet jakavat ja jäsentävät liikenneväyläalueita ja vaikuttavat niiden viihtyisyyteen. Lisäksi ne voivat toimia esimerkiksi lumitilana tai teknisten rakenteiden ja varusteiden, kuten kaapeleiden, putkien tai valaisinpylväiden, sijoituspaikkana. Liikenneviheralueilla voi olla merkitystä esimerkiksi hulevesien hallinnassa sekä liikkumisen optisessa ohjauksessa. Liikenneviheralue voi olla myös näkemäalue.

Käsitekaavio: [Viheralueet](#)

7

katuviheralue

katualueella sijaitseva [liikenneviheralue](#)

Katuviheralueet ovat pienipiirteisempiä kuin muut liikenneviheralueet. Niissä kiinnitetään erityistä huomiota jalankulku- ja pyöräily-ympäristön toimivuuteen ja viihtyisyyteen.

Käsitekaavio: [Viheralueet](#)

8

<Väylävirasto>

viherhoitoalue

[liikenneviheralueen](#) osa, johon kohdistuu erityisiä kunnossapitotarpeita

Viherhoitoalueeseen sisältyy yksi tai useampia [viherhoitokuvioita](#).

9

<Väylävirasto>

viherhoitokuvio

[viherhoitoalueen](#) osa, jolla kasvaa yksi tai useampi hoidoltaan yhtenevä kasvilaji

Viherhoitokuvio voi sisältää kasvillisuuden lisäksi myös rakenteita ja varusteita.

10

meluesteympäristö

[viherhoitoalue](#), jolla sijaitsee melueste

Melueste on rakenne tai maaston muotoilu, jonka tarkoitus on vaimentaa melua.

Meluesteympäristön melueste voi olla joko meluseinä tai meluvalli.

11

suojavihheralue; suoja- ja vaihettumisviheralue

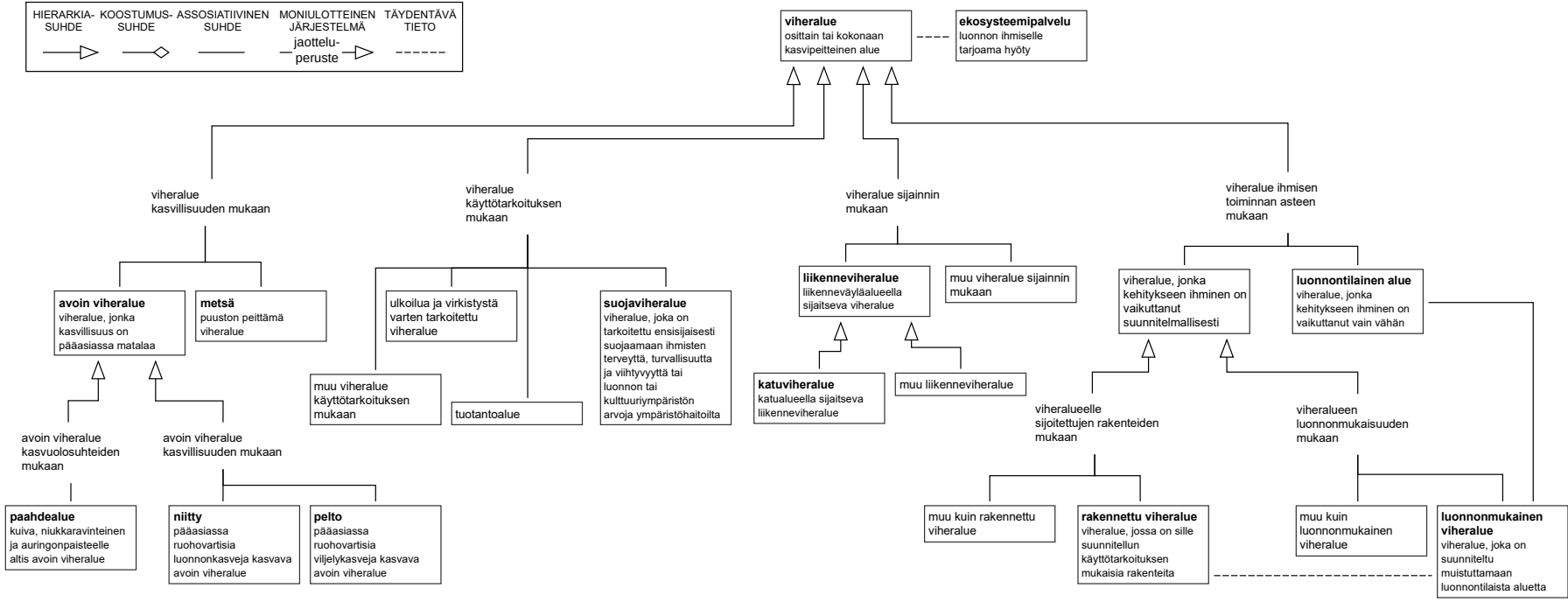
[viheralue](#), joka on tarkoitettu ensisijaisesti suojaamaan ihmisten terveyttä, turvallisuutta ja viihtyvyyttä tai luonnon tai kulttuuriympäristön arvoja ympäristöhaitoilta

Suojaviheralueet sijaitsevat suojattavan kohteen sekä häiriötä aiheuttavan toiminnon, kuten liikenneväylän tai teollisuuslaitoksen, välissä. Suojaviheralue voi suojella kohdetta esimerkiksi melu-, pöly- tai maisemahaitoilta, haitta-aineilta, eroosiolta tai tuulelta.

Suojattava kohde voi olla esimerkiksi luonnonsuojelualue, kulttuuriympäristö, vesistö, asuinalue, virkistysalue, jalankulun tai pyöräilyn reitti, yksittäinen arvokas rakennus tai luonnonmuistomerkki.

Asema- ja yleiskaavoissa suojaviheralue-termillä viitataan viheralueina säilytettäviin alueisiin, joilla on suojaamistarkoitus ja jotka eivät ole puistoja tai virkistysalueita.

Käsitekaavio: [Viheralueet](#)

Käsittekaavio 1. Viheralueet.

12

avoin viheralue

viheralue, jonka kasvillisuus on pääasiassa matalaa

Avoin viheralue voi syntyä luonnostaan tai se voi olla ihmisen perustama. Avoin viheralue voi olla esimerkiksi *niitty*, *pelto*, suoalue tai joutomaa.

Käsitekaaviot: [Viheralueet](#) ja [Avoin viheralue](#)

13

paahdealue

kuiva, niukkaravintainen ja auringonpaisteelle altis *avoin viheralue*

Paahdealue voi syntyä luonnostaan tai ihmisen toiminnan tuloksena. Paahdealue voi olla esimerkiksi harjuriinne, joutomaa, pienlentokenttä tai tien sivuojan ulkoluiska.

Paahdealueelle on tyypillistä suuret lämpötilavaihtelut.

Paahdealueiden yhteydessä käytetään usein myös termiä paahdeympäristö. Paahdeympäristö-termillä voidaan kuitenkin viitata myös laajempaan kokonaisuuteen.

Käsitekaaviot: [Viheralueet](#) ja [Avoin viheralue](#)

14

niitty

pääasiassa ruohovartisia luonnonkasveja kasvava *avoin viheralue*

Niittykasvillisuus koostuu kukkivista kasveista kuten heinistä ja ruohoista.

Niitty voi olla esimerkiksi kuiva niitty eli keto tai niin sanottu tuore niitty. Se voi syntyä luonnostaan tai ihmisen toiminnan tuloksena.

Ihmisen toiminnan tuloksena syntyneet niityt vaativat kunnossapitoa säilyäkseen avoimina.

Niityn kunnossapito voidaan suorittaa esimerkiksi niittämällä tai laiduntamalla.

Käsitekaaviot: [Viheralueet](#) ja [Avoin viheralue](#)

15

arvoniitty

niitty, jolla katsotaan olevan erityisiä luonnonsuojellisia, maisemallisia tai kulttuurihistoriallisia arvoja

Arvoniityn käyttö ja kunnossapito pyritään suunnittelemaan siten, että ne tukevat niityn arvojen säilymistä ja kehittymistä.

Käsitekaavio: [Avoin viheralue](#)

16

käyttöniitty

ensisijaisesti virkistytymiseen ja ulkoiluun tarkoitettu *niitty*

Käsitekaavio: [Avoin viheralue](#)

17

maisemaniitty

ensisijaisesti maiseman arvojen ja ruohovartisen kasvillisuuden säilyttämiseen tarkoitettu *niitty*

Maisemaniityllä pyritään säilyttämään kulttuuri- tai muun maiseman avoimuus.

Käsitekaavio: [Avoin viheralue](#)

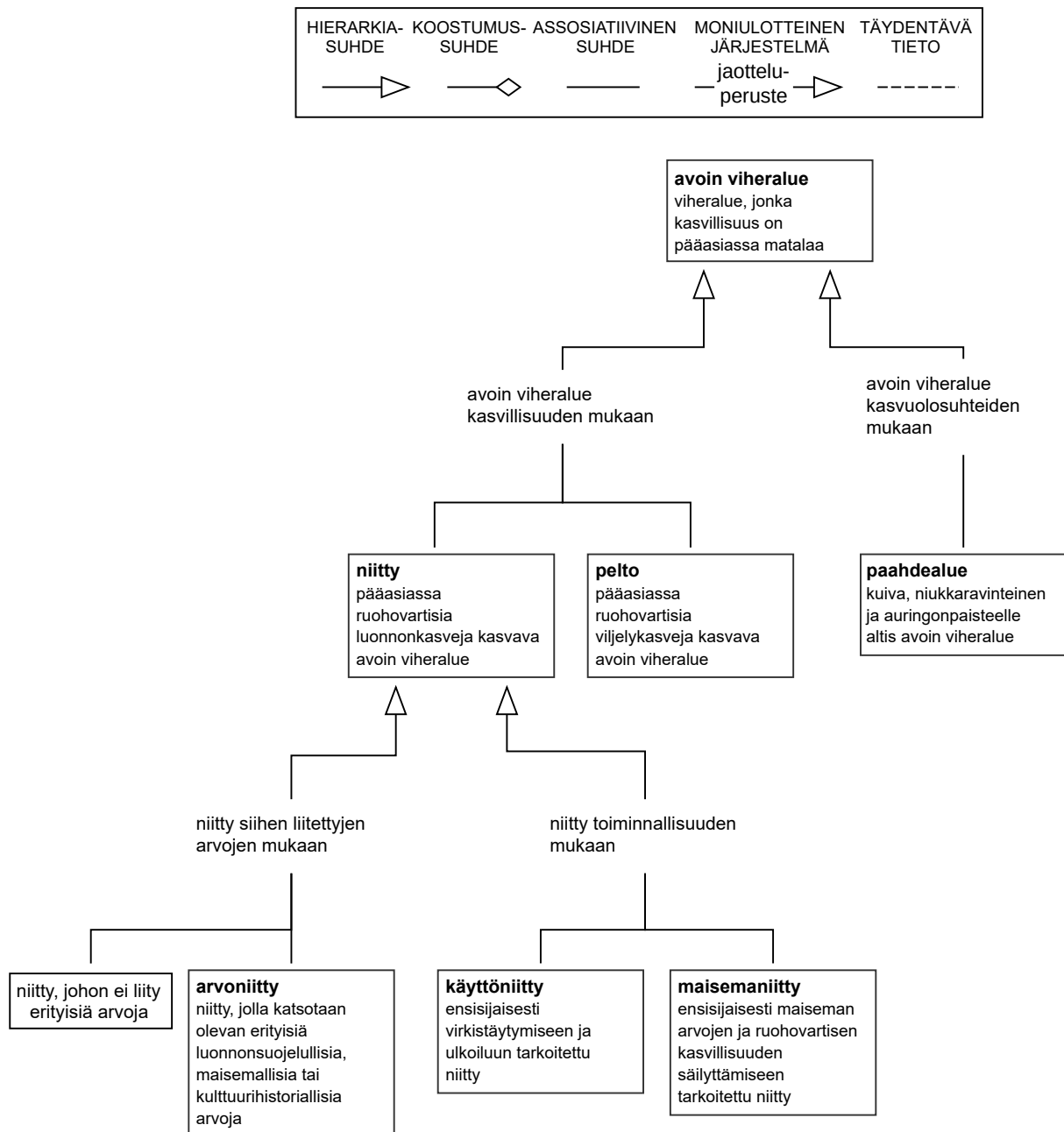
18

pelto

pääasiassa ruohovartisia viljelykasveja kasvava *avoin viheralue*

Pellolla voidaan viljellä hyötykasveja tai se voi olla niin sanottu maisemapelto, jolla kasvatetaan esimerkiksi kukkivia kasveja.

Käsitekaaviot: [Viheralueet](#) ja [Avoin viheralue](#)

Käsitekaavio 2. Avoin viheralue.

19

<viheralueet>

metsä; metsäalue

puuston peittämä *viheralue*

Metsille on tunnusomaista luonnonvarainen pensas- ja aluskasvillisuus, joka vaihtelee metsätyypin ja kasvupaikan olosuhteiden mukaan.

Käsitekaaviot: *Viheralueet* ja *Metsä*

20

talousmetsä

ensisijaisesti puuraaka-aineen tuottamiseen tarkoitettu *metsä*

Talousmetsiä hyödynnetään myös virkistyskäytössä.

Käsitekaavio: *Metsä*

21

suojametsä

ensisijaisesti *suojaviheralueeksi* tarkoitettu *metsä*

Suojametsä-termillä voidaan viitata myös metsälaissa (1093/1996) tarkoitettuun suojametsäalueeseen. Sillä tarkoitetaan aluetta, jolla metsän säilyminen on tarpeen metsärajan alenemisen estämiseksi.

Käsitekaavio: [Metsä](#)

22

virkestysmetsä; ulkoilu- ja virkestysmetsä

ensisijaisesti ulkoiluun ja virkistäytymiseen tarkoitettu *metsä*

Virkestysmetsä voi asuinalueen lähellä tai hieman etäämmällä.

Käsitekaavio: [Metsä](#)

23

arvometsä

metsä, jolla katsotaan olevan erityisiä luonnonsuojelullisia, maisemallisia tai kulttuurihistoriallisia arvoja

Arvometsän käyttö ja kunnossapito pyritään suunnittelemaan siten, että ne tukevat metsän arvojen säilymistä ja kehittymistä.

Käsitekaavio: [Metsä](#)

24

lähimetsä

asutuksen keskellä tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva *metsä*

Lähimetsää käytetään tyypillisesti kauttakulkuun, ulkoiluun ja liikuntaan.

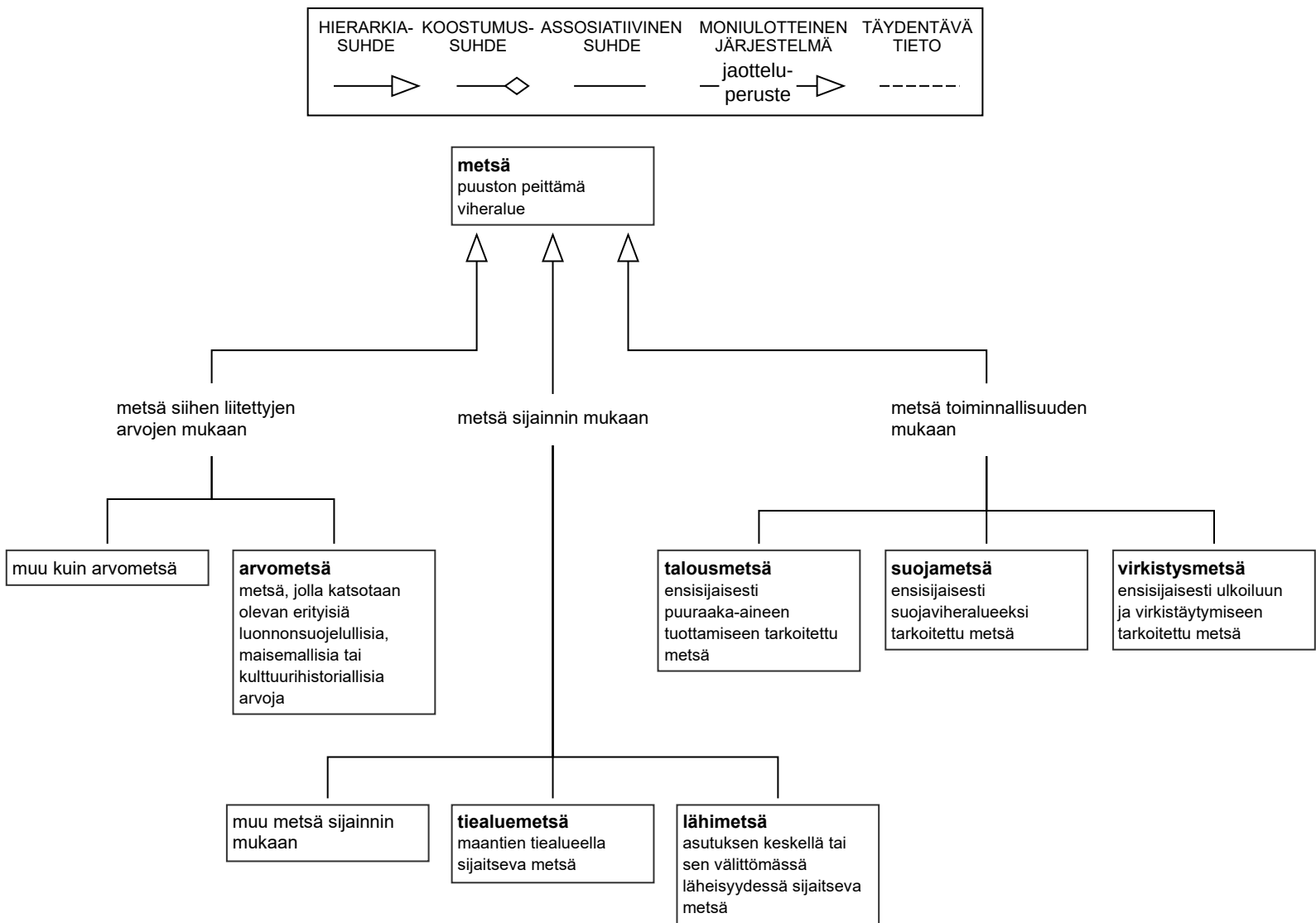
Käsitekaavio: [Metsä](#)

25

tiealuemetsä

maantien tiealueella sijaitseva *metsä*

Käsitekaavio: [Metsä](#)

Käsitekaavio 3. Metsä.

26

<viheralueet>

kasvillisuusalue

viheralueen kasvipeitteinen osa

Kasvillisuusalueella voi olla esimerkiksi *nurmialueita*, *perenna-alueita*, *pensasalueita* tai näiden yhdistelmiä. Kasvillisuusalueella voi lisäksi olla esimerkiksi kasvillisuutta rajaavia tai tukevia rakenteita. Siellä ei kuitenkaan ole huomattavissa määrin kovia pintarakenteita kuten asfalttia, sorapinnoitetta tai kiveyksiä.

Käsitekaavio: [Kasvillisuusalueet](#)

27

viheromaisuus

kokonaisuus, joka koostuu tiettyyn käyttöön varatuista *kasvillisuusalueista* ja niihin kohdistuvista toimenpiteistä

28

nurmialue; nurmikkoalue

kasvillisuusalueen osa, joka muodostuu säännöllisesti leikattavasta nurmikasvillisuudesta

Nurmikasvillisuuteen voi kuulua esimerkiksi erilaisia heiniä ja apiloita.

Käsitekaavio: [Kasvillisuusalueet](#)

29

pensasalue

kasvillisuusalueen osa, joka muodostuu puuvartisista, tyveltä lähtien haarovista kasveista

Pensasalueen kasvien korkeus voi vaihdella kymmenestä senttimetristä useisiin metreihin.

Käsitekaavio: [Kasvillisuusalueet](#)

30

perenna-alue

kasvillisuusalueen osa, joka muodostuu monivuotisista ruohovartisista koristekasveista

Vaikka perenna-alueilla on perinteisesti esteettinen tarkoitus, myös ne voivat tarjota muitakin *ekosysteempipalveluita* kuten luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja hulevesien hallinta.

Tavallisesti perenna-termillä viitataan koristekasveihin, mutta sillä voidaan viitata laajemmin kaikkiin monivuotisiin ruohovartisiin kasveihin.

Käsitekaavio: [Kasvillisuusalueet](#)

31

dynaaminen istutus

monilajinen istutus, jota hoidetaan tavoitteellisesti, mutta jonka kasvillisuus saa kehittyä itsenäisesti

Dynaamisen istutuksen kasvillisuus on kerroksellista ja sen muodostamiseen on otettu mallia luonnon kasviyhdyksistä. Koska kasvillisuus saa kehittyä ja muuttua lajiston keskinäisen kilpailun, luonnollisen elinkierron sekä vuosien välisen vaihtelun mukaisesti, dynaamiset istutukset ovat tavanomaisia istutuksia vakaampia. Dynaamiset istutukset myös tukevat luonnon monimuotoisuutta.

Dynaamisia istutuksia voidaan perustaa esimerkiksi *perenna-alueille*. Dynaamiset istutukset ovat usein perinteisen perennaistutuksen ja *niityn* välimuotoja.

32

kausikasvi

kasvukauden ajaksi ulos istutettava koristekasvi

Kausikasvi voi olla yksivuotinen koristekasvi tai sellainen monivuotinen koristekasvi, joka talvetetaan sisätiloissa. Kausikasvi-istutuksia voidaan sijoittaa myös sellaisille alueille, joille ei voi perustaa maapohjaisia *kasvillisuusalueita*.

Kausikasvia, joka tyypillisesti istutetaan ryhmiin, voidaan kutsua ryhmäkasviksi.

33

viherkuvio

kasvillisuusalueen osa, jolla kasvaa yksi tai useampi hoidoltaan yhtenevä kasvilaji

Käsitekaavio: *Kasvillisuusalueet*

34

vihertieto

viheralueita koskeva tieto

Vihertieto palvelee esimerkiksi viheralueiden kunnossapitoa, suunnittelua ja rakentamista.

Väylävirastossa vihertiedolla tarkoitetaan erityisesti maanteiden liikenneviheralueiden *viherhoitoalueita* ja *viherhoitokuvioita* koskevaa tietoa, joka voi olla sijainti-, geometria-, pinta-ala-, tyyppi-, kasvi-, toimenpide- tai nimitietoa.

35

<Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020>

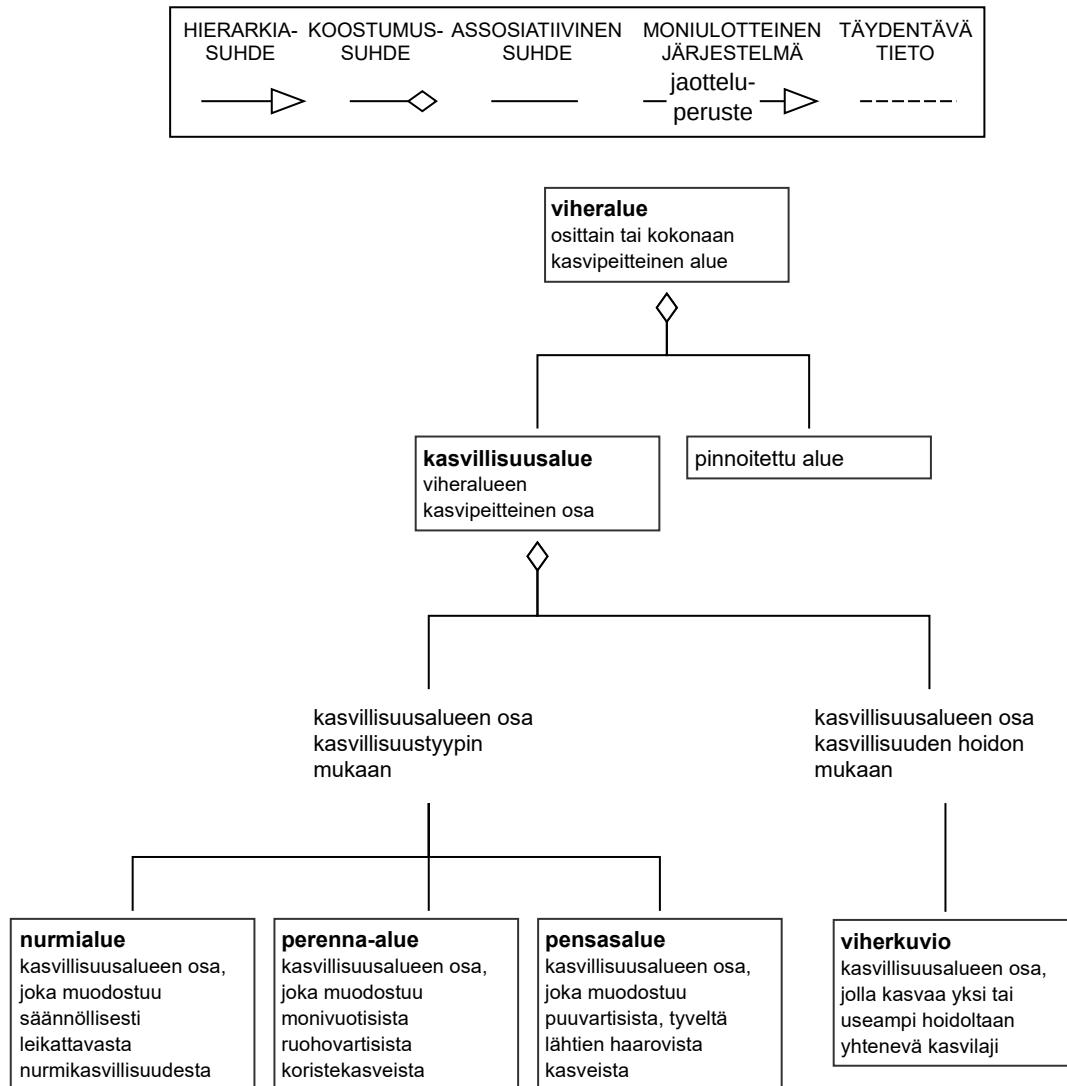
viheralueen kunnossapitoluokka

maankäytön ja ympäristön perusteella määräytyvä *viheralueen* kunnossapitoluokka

Kunnossapitoluokka kuvaa viheralueen yleisilmettä, käyttöä ja kunnossapidon laatutasoa.

Kunnossapitoluokitus sisältää viheralueiden hoidon lisäksi tavoitteet kunnossapitohankkeen tilaamiselle, suunnittelulle, valvonnalle ja omaisuudenhallinnalle sekä laatua ylläpitävälle korjaustyölle ja käyttöjärjestelmien hoidolle ja käytölle.

Kunnossapitoluokituksen pääluokkia ovat rakennetut viheralueet (R), avoimet viheralueet (A) ja metsät (M). Lisäksi luokituksessa annetaan edellä mainituille pääluokille alaluokkia sekä täydentävät luokat suojelualueet (S), maankäytön muutosalueet (X) ja puhtaanapito (P).

Käsitekaavio 4. Kasvillisuusalueet.

2 Viheralueisiin liittyvät rakenteet

36

ympäristörakenne

ulkoalueella sijaitseva rakenne

Ympäristörakenne voi olla esimerkiksi tukimuuri, liikenteen tärinältä tai melulta suojaava rakenne, tai ympäristötaideteos.

Ympäristörakenteen yhteydessä voi olla myös kasvillisuutta.

37

<viherrakentaminen>

viherrakenne

ympäristörakenne, joka koostuu kasvillisuudesta, kasvualustasta ja mahdollisista niihin kiinteästi liittyvistä muista rakenteista

Viherrakenne voi sisältää kasvillisuuden ja kasvualustan lisäksi esimerkiksi tukirakenteita.

Viherrakenteeseen voi liittyä myös *hulevesirakenteita*.

Alueidenkäytön yhteydessä viherrakenne-termillä viitataan pääosin viher- ja rakentamattomien alueiden sekä niiden välisten yhteyksien muodostamaan verkostoon.

38

<viherrakentaminen>

kasvillisuusrakenne

viherrakenteen osa, joka muodostuu kasvillisuudesta, kasvualustasta ja mahdollisista katteista

Kasvillisuusrakenne-termillä voidaan viitata myös tietyn alueen kasvillisuusrakenteeseen eli alueen kasvillisuuden muodostamaan kokonaisuuteen.

39

hulevesirakenne

rakennetulle alueelle kertyvän veden ohjaamiseen tarkoitettu *ympäristörakenne*

Hulevesirakenteilla hallitaan sade- ja sulamisvesiä esimerkiksi rakennekerroksissa sekä maan ja rakenteiden pinnalla.

Hulevesien hallinnassa käytettäviä rakenteita ovat kasvillisuus, sadevettä läpäisevät päällysteet, veden imeyttämiseen, johtamiseen, viivyttämiseen ja suodattamiseen käytettävät maastokohdat, maastoon rakennetut rakenteet sekä tehdasvalmisteiset veden varastointi- ja viivytyjärjestelmät.

Hulevesirakenne voi auttaa hallitsemaan sekä veden määrää että laatua. Lisäksi se voi toimia esteettisinä elementteinä.

40

viherkatto

toiminnallisten ja esteettisten tavoitteiden mukaisesta kasvillisuudesta, kasvualustasta, salaojakerroksesta ja vedeneristyksestä koostuva rakennuksen tai rakennelman kattorakenne

Viherkattoja voidaan jaotella niille suunnitellun kasvillisuuden perusteella esimerkiksi maksaruohokattoihin, niitty- ja ketokattoihin sekä heinäkattoihin. Viherkattojen kasvillisuus voi kuitenkin olla myös monimuotoista, ja rakenteiden kantavuuden salliessa viherkattoilla voi olla myös puita.

Viherkaton kasvillisuuden hoito vaihtelee kasvillisuudesta riippuen vähäisestä säännölliseen.

Viherkatolla voi olla monia erilaisia tarkoituksia. Niillä voidaan pyrkiä hallitsemaan hulevesiä, viilentämään paikallisilmastoa tai lisäämään kaupunkiluonnon monimuotoisuutta tai esteettisyyttä. Osaa viherkattoista voidaan käyttää myös oleskelu-, virkistys- ja viljelytarkoituksiin.

Viherkattoa voidaan pitää *viheralueena*.

41

viherkansi

toiminnallisten ja esteettisten tavoitteiden mukaisesta kasvillisuudesta, kasvualustasta, salaojakerroksesta ja vedeneristyksestä koostuva rakenne, jonka alapuolella on toiminnallista tilaa ja jonka päällä on muita rakennelmia, kulkureittejä tai oleskeluun tarkoitettua tilaa

Viherkansi voi sijaita ympäröivän maanvaraisen alueen korkeudella tai korotettuna kerrosten tasossa.

Esimerkiksi kellari- tai pysäköintitilan päälle rakennetut pihakannet voivat olla eräänlaisia viherkansia.

Toisinaan termiä viherkatto käytetään viherkannen synonyymina. Viherkannet ovat kuitenkin yleensä pinta-alaltaan laajempia kuin [viherkatot](#) ja niiden kantavuus on suurempi.

Viherkantta voidaan pitää [viheralueena](#).

42

vihersilta

liikenneväylän ylittävä, erityisesti eläinten kulkureitiksi tarkoitettu ja pääosin kasvipeitteinen silta

Vihersillat lieventävät liikenneväylien estevaikutusta, vähentävät eläinten liikennekuolleisuutta sekä parantavat liikenneturvallisuutta.

Vihersiltaa voidaan pitää [viheralueena](#).

3 Toiminta ja toimenpiteet

43

<Väylävirasto>

viherinventointi

viherhoitoalueiden sijainti- ja ominaisuustietojen selvittäminen

Viherinventoinnista saatavia tietoja käytetään viherhoitoalueiden kunnossapidon suunnittelun ja toteuksen pohjana.

44

viheralueen kuntoarviointi; kuntoarviointi

viheralueiden kasvillisuuden, varusteiden, kalusteiden ja rakenteiden kunnon selvittäminen

45

ympäristörakentaminen

ulkoalueiden rakentaminen

Esimerkiksi *viherrakentaminen* sekä liikenneväyliin ja vesiympäristöön liittyvä rakentaminen on ympäristörakentamista.

Ympäristörakentaminen-termillä voidaan viitata myös erityisesti ihmisen aiheuttamien maisemavaurioiden korjaamiseen, ympäristön terveyshaittojen vähentämiseen pyrkivään rakentamiseen sekä ympäristöarvot säilyttävään viherrakentamiseen.

46

viherrakentaminen; < maisemarakentaminen

viheralueiden rakentaminen

Viherrakentaminen sisältää viheralueiden maaston muotoilun, rakenteiden ja päällysteiden rakentamisen, kasvillisuustyöt, kalusteiden ja varusteiden asentamisen sekä kaikkiin edellä mainittuihin tehtäviin liittyvien pohjatöiden tekemisen. Kasvillisuustöillä tarkoitetaan esimerkiksi kasvualustan rakentamista, istutus- ja kylvötyötä sekä kasvillisuuden suojaamista.

47

kestävä ympäristörakentaminen

ulkoalueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito siten, että ihmisen toiminnan haitallisia vaikutuksia ympäristöön lievennetään, estetään tai kompensoidaan

Hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietuenumeroihin.

arvometsä	23	pensasalue	29
arvoniitty	15	perenna-alue	30
avoin viheralue	12	rakennettu viheralue	4
dynaaminen istutus	31	suoja- ja vaihettumisviheralue	11
ekosysteemipalvelu	1	suojametsä	21
hulevesirakenne	39	suojavihheralue	11
kasvillisuusalue	26	talousmetsä	20
kasvillisuusrakenne	38	tiealuemetsä	25
katuviheralue	7	ulkoilu- ja virkistysmetsä	22
kausikasvi	32	viheralue	2
kestävä ympäristörakentaminen	47	viheralueen kunnossapitoluokka	35
kuntoarviointi	44	viheralueen kuntoarviointi	44
käyttöniitty	16	viherhoitoalue	8
liikenneviheralue	6	viherhoitokuvio	9
luonnonmukainen viheralue	3	viherinventointi	43
luonnontilainen alue	5	viherkansi	41
lähimetsä	24	viherkatto	40
maisemaniitty	17	viherkuvio	33
maisemarakentaminen	46	viheromaisuus	27
meluesteympäristö	10	viherrakenne	37
metsä	19	viherrakentaminen	46
metsäalue	19	vihersilta	42
niitty	14	vihertieto	34
nurmialue	28	virkistysmetsä	22
nurmikkoalue	28	ympäristörakenne	36
paahdealue	13	ympäristörakentaminen	45
pelto	18		